

Diferencialinių lygčių ir skaičiavimo matematikos katedrai 40 metų

Vladas Skakauskas

vladas.skakauskas@maf.vu.lt

Diferencialinių lygčių ir skaičiavimo matematikos katedra Vilniaus universitete įkurta 1960 metais. Per 40 metų studijas baigė 1225 jos absolventai. Straipsnyje trumpai aptariama šios katedros veikla.

V. Skakauskas — VU docentas, Diferencialinių lygčių ir skaičiavimo katedros vedėjas.

Šaltojo karo metais buvo ypač aktualios branduolinės fizikos, hidro-aero ir kosminių kūnų dinamikos problemos. Jų sprendimo sėkmė priklausė nuo ypač sudėtingų matematinių uždavinių sprendimo. Matematinių modelių kokybinėms ir kiekybinėms charakteristikoms rasti reikėjo didelės apimties skaičiavimų. Juos pokario metais mechaniniais aritmometrais atlikdavo didžiuliai įslaptinti kolektyvai. Kai buvo sukurtos elektronų dinamikos pagrindu veikiančios tobulesnės skaičiavimo mašinos, atsirado būtinybė sugalvoti matematinius skaičiavimo algoritmus. Todėl daugelyje pasaulio universitetų buvo įkurtos skaičiavimo matematikos katedros ir skaičiavimo centrai.

1960 metais Vilniaus universiteto Bendrosios matematikos katedra, kuriai vadovavo dr. doc. G. Žilinskas, buvo reorganizuota į Skaičiavimo matematikos (nuo 1979 metų — Diferencialinių lygčių ir skaičiavimo matematikos) ir Tikimybių teorijos ir skaičių teorijos katedras. Pirmajai liko vadovauti G. Žilinskas, antrosios vedėju tapo prof. J. Kubilius. 1963–1964 metais universitete buvo įkurtas Skaičiavimo centras, kurios pirmuoju vadovu buvo I. Uždavinys.

Katedros dėstytojai skaitė diferencialinių lygčių (paprastųjų ir dalinėmis išvestinėmis), skaičiavimo metodų, mechanikos (klasikinės bei deformuojamų aplinkų), optimizavimo metodų, matematinės ekonomikos, lošimų teorijos

ir kitų sričių paskaitų kursus. Iki 1971 metų taip pat buvo skaitomi ir įvairūs programavimo kursai.

Per 40 katedros gyvavimo metų katedros darbuotojų skaičius kito. 1991 metais joje dirbo 24 dėstytojai, o pastaruoju metu — tik 11 etatinių ir 7 antraeilės pareigas užimantys darbuotojai. Katedros globojami baigė studijas 1225 absolventai, iš jų 5 metų studijas 1146 (buvo trys mechanikos specialybės studentų laidos), 4 metų (bakaluro) — 62, šešiametės magistro studijas — 17. Tarp katedros absolventų — žinomi Lietuvos mokslininkai: prof. M. Sapagovas (MA MII direktorius), prof. R. Čiegis (VGTU matematinio modeliavimo katedros vedėjas), prof. F. Ivanauskas (VU MIF dekanas), prof. K. Pileckas (MA MII Diferencialinių lygčių skyriaus vedėjas)... Katedrai vadovavo: doc. G. Žilinskas (1960–1962), prof. P. Golokvosčius (1962–1967), doc. R. Uždavinys (1967–1973), doc. V. Merkys (1973–1983), prof. F. Ivanauskas (1983–1988), doc. A. Štarras (1988–1992), doc. V. Skakauskas (nuo 1992 metų).

Anksčiau katedra rengė skaičiavimo matematikos, diferencialinių lygčių ir matematikos taikymų specializacijų absolventus, dabar rengiami skaičiavimo matematikos, matematinio modeliavimo ir matematinės ekonomikos specialistai.